

І. Б. Усенко

Новицький Ізмаїл Орестович

НОВИЦЬКИЙ Ізмаїл Орестович (24. 03(05. 04). 1854, Київ – 1918, там само) – громадський і культурно-освітній діяч. Батько В. Новицького, дядько М. Беренштам-Кістяківської. Навч. у 2-й Київ. гімназії (від 1864), Білоцерк. реал. училищі (від 1869), С.-Петербур. практ. технол. ін-ті (від 1873). З юнац. років був знайомий із багатьма учасниками укр. нац. руху, зокрема чл. «Старої громади», що відродила свою діяльність 1869. Серед його найближчого оточення – М. Лисенко, В. Науменко, М. Старицький, Є. Трегубов. На зимових канікулах відзначився виконанням ролі Чуба в першій постановці опери М. Лисенка «Різдвяна ніч» 25 січня 1874. У 1879 здобув освіту інж.-технолога і почав викладати в Дінабур. реал. училищі (нині м. Даугавпілс, Латвія). Після смерті батьків 1884 разом із родиною повернувся до Києва. Працював інспектором, 1894–96 – старшим інспектором по Київ. губ., згодом – одним із дільничних інспекторів по Київ. губ. (його дільниця охоплювала Васильків. і Радомишл. пов.) Київ. фабрич. округу. Звіт Н. за перший повний рік роботи, насичений багатою статист. інформацією, надрук. окремим вид. і нині є важливим джерелом з екон. історії Київщини («Киевский фабричный округ. Отчет за 1885 г. фабричного инспектора», С.-Петербург, 1886). Участь Н. в укр. русі після повернення до Києва не мала публіч. характеру. Про його роль як скарбника «Старої громади», господаря квартири, на якій збиралися чл. різних нац.-культур. осередків, автора пропозиції про відродження 1916 часопису «Киевская старина» тощо згадують М. Василенко, Г. Житецький, В. Самійленко, М. Стороженко, Є. Чикаленко. 1886 був поручителем з боку нареченої на весіллі І. Франка та О. Хоружинської (див. О. Франко).

Бібліографічний опис:

Новицький Ізмаїл Орестович / І. Б. Усенко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2021. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-73283>. – Останнє поновлення : 4 груд. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).